

Opdracht 4 – Tweede Wereldoorlog De rol van de Fransen

Vrijwel meteen nadat Duitse troepen in de nacht van 9 op 10 mei 1940 de Nederlandse grens overstaken, kwamen Franse en Engelse troepen in beweging. Dit als gevolg van een geheime overeenkomst die deze landen met Nederland hadden gesloten om te hulp te komen als het land aangevallen zou worden. Ook in de lucht melden zich Franse vliegtuigen, terwijl Franse oorlogsbodems de Zeeuwse wateren binnenvaren. Op 11 mei 1940 vindt er boven Vlissingen een luchtgevecht plaats tussen Franse en Duitse vliegtuigen. Een Frans toestel met twee inzittenden stort neer op een huis in Vlissingen. Beide Franse vliegeniers komen om het leven.

Het Franse 7de leger onder generaal Giraud kwam naar het noorden en trok Brabant in om de Duitsers te stoppen. Ze kwamen het uit elkaar gevallen Nederlandse leger tegen, achtervolgd door de Duitsers. Het Franse leger trok zich terug in Zeeland en probeerde hier de Duitse opmars tot staan te brengen. Langs het Kanaal door Zuid-Beveland tussen Hansweert en Wemeldinge verschansten de Fransen zich. Doordat ze zo snel te hulp waren geschoten, misten ze echter hun zware wapens. Daardoor was de strijd tegen de snelle en gemotoriseerde Duitsers ongelijk. Rond Kapelle vonden op 16 mei 1940 zware gevechten tussen Duitsers en Fransen plaats. De restanten van de Franse troepen trokken terug naar Vlissingen, waar ze overstaken naar Zeeuws-Vlaanderen en terug naar Frankrijk probeerden te komen.

Vorbereiding

Ga naar deze site: [Memoire des hommes](#)

Dit is een Franse site die de namen en achtergrondinformatie geeft van alle Franse soldaten die in diverse oorlogen over de hele wereld zijn gesneuveld. Het kopje 'Conflits et opérations' biedt een overzicht van de oorlogsperiodes en de conflicten. Zo ook de Tweede Wereldoorlog. Als je hiervoor kiest staat 'Militaires décédés au cours de la Seconde Guerre Mondiale' bovenaan in het keuzemenu. Kies dan voor Faire un recherche. Kies in het volgende zoekscherm: Afficher plus d'options de recherche. Kies dan in de regel Pays de décès: Nederland (in het Frans uiteraard). Als je wilt, kun je zelfs nog een locatie aangeven in 'Lieu de décès'. Kies dan: Rechercher

Op diverse sites is informatie te vinden over de gebeurtenissen in Zeeland aan het begin van de Tweede Wereldoorlog. Een korte samenvatting biedt:

http://nl.wikipedia.org/wiki/Strijd_in_Zeeland

Let wel: bij Wikipedia is een kritische blik van groot belang. Iedereen kan hier opzetten wat hij/zij wil.

Op onderstaande site is meer in detail informatie over de oorlog in Zeeland te vinden, verdeeld in een overzicht per dag.

<http://www.waroverholland.nl/index.php?page=the-canal-and-sloedam>

Ook op de site van het Bevrijdingsmuseum Zeeland is informatie over de Franse soldaten terug te vinden. Hier is een lijst van ca. 200 Fransen opgenomen die tegenwoordig nog in Kapelle begraven liggen. De overige in Nederland tijdens de oorlog gesneuvelde Fransen, 400 in getal, zijn naar Frankrijk teruggebracht.

Literatuuronderzoek

In het standaardwerk van L. de Jong, *Het Koninkrijk der Nederlanden in de Tweede Wereldoorlog*, besteedt deel 3, *Mei '40*, volop aandacht aan deze periode. Deze enorme boekenserie is integraal op de website van het NIOD te raadplegen. Ook is de serie aanwezig op de studiezaal van het Gemeentearchief Goes.

Verder is het boek van L.W. de Bree, *Zeeland 1940-1945*, deel 1, onmisbaar. Dit deel, en het vervolg van G. van der Ham, *Zeeland 1940-1945*, deel 2, zijn eveneens raadpleegbaar op de studiezaal.

De volgende boeken bevinden zich in de doos:

In het boek *L'Armée Giraud en Hollande* door Lerecouvreur, wordt de geschiedschrijving van het Franse leger in Nederland aan het begin van de Tweede Wereldoorlog uitvoerig beschreven.

Het boek *De Strijd in Zeeland, mei 1940*, biedt een uitvoerige beschrijving van de gebeurtenissen in Zeeland vanuit het Nederlandse standpunt. Het boek heeft tal van bijzondere kaarten los achterin.

In het tijdschrift *De Spuije* van 2008 heeft L.H. Brugghe de gebeurtenissen in Kapelle en omstreken op 16 mei 1940 uitvoerig beschreven. L.H. Brugghe, *De Franse slag. De strijd van het Franse 271e Regiment d'Infanterie, in de globale driehoek Kapelle, Wemeldinge, Hansweert*.

Het boek *Mei 1940, De strijd op Nederlands grondgebied*, van Amersfoort en Kamphuis, biedt over de strijd in heel Nederland een goed overzicht.

Onder redactie van Peter Sijnke verscheen: *Middelburg 17 mei 1940. Het vergeten bombardement*. Hierin wordt de rol van de Fransen beschreven bij de verdediging van Walcheren, wat resulteerde in het bombardement op Middelburg.

Ook het boekje *Gestold Verleden* van A.B.J. Goossens bevindt zich in de doos. Dit gaat over Frans oorlogsgeweld op Middelburg.

Verwerking

Ga naar de site van de Stichting Wings to Victory, airwar museum/airmen memorial Zeeland. Onder Crash no. 26 is het neerschieten van de Potez 631 uitvoerig gedocumenteerd.

Op de site van het Gemeentearchief Vlissingen zijn vier foto's terug te vinden van de verbrande huizen, waarop het vliegtuig neerstortte. Zoek deze foto's op, maak een digitale kopie, en plak ze in het werkstuk.

Beide vliegeniers zijn op een bijzondere manier begraven, waardoor er een probleem ontstond bij het herbegraven van de lijken kort vóór 1950. Zoek uit welk probleem dit is, en hoe dit zou kunnen worden opgelost.

Onderzoek in de bronnen

Een belangrijk document is de lijst van alle in Nederland tijdens de oorlog gesneuvelde Franse militairen, samengesteld door J.A. Hey. Deze lijst kun je vinden in de doos. De lijst is ook te raadplegen op de O-schijf. Hier kun je zoeken naar informatie over beide inzittenden van het Franse toestel: Eugène Lemaesquier en Georges Saméry.

Een soort bron is ook de Franse militaire begraafplaats in Kapelle, waar ongeveer tweehonderd van de in totaal zeshonderd in Nederland gesneuvelde Fransen begraven liggen. Van hen biedt de site van het Bevrijdingsmuseum Zeeland in Nieuwdorp informatie. Op de begraafplaats staan drie verschillende soorten grafmonumentjes. Zoek uit welke dat zijn (zie ook de site van de Nederlandse Oorlogsgravenstichting, en die van het Landelijk Comité 4 en 5 Mei).

Hieronder zijn uit een groot aantal interviews bijzonderheden over de rol van de Fransen in 1940 vermeld. Dergelijke mondelinge informatie is verzameld door L.H. Brugghe, die het hierboven staande artikel in 2008 in het blad *De Spuije* heeft geschreven. Mondelinge bronnen zijn een belangrijke informatiebron, die schriftelijke bronnen kunnen aanvullen.

De verslagen van de interviews van dhr. Brugghe zijn digitaal te raadplegen. Verder is hij zelf bereid om informatie te geven over zijn onderzoek.